

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

R. P. Ioan. Crombecii Societatis Iesv Presbyteri De Studio Perfectionis Libri Dvo

Crombecius, Johannes

Mogvntiæ, 1614

VIII. Tres modi conceptæ præsentia diuinæ per essentiam. Primus est, Deum non esse animam mundi, sed quid nobilius per omnia diffusum. Secundas, esse lumen quoddam immensum, omnia penetrans. Tertius, ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-51132](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-51132)

Sabre Israel: tu fecisti cœlum & terram, & quidquid
 ambire continetur; Dominus omnium es, nec
 qui resistat Maieitati tue. Daniel etiam ait: Ipse ^{Dan. 2.}
 mutat tempora & atates; transfert regna, atque con-
 fert; dat sapientiam sapientibus, & scientiam in-
 gentibus. Ex his tribus capitibus forman-
 derunt modi quidam familiares, quibus Deum
 præsens reddamus præsens, aut potius nos me-
 res præsens eius sistamus.

CAP. VIII.

*Tres modi concepta præsens diuina per es-
 sentiam. Primus est, Deum non esse animam
 mundi, sed quid nobilius per omnia diffusum.
 Secundus, esse lumen quoddam immen-
 sum, omnia penetrans. Tertius,
 tamquam Oceano omnia
 in ipso contineri.*

Philosophi quidam in primis, inter <sup>Cic. de na-
 quos Cicero & Varro apud D. Au-
 gustinum, dixerunt Deum esse animam mundi: rum li. 21.
 mundum enim animatum constituebant; cui ^{Aug. li 7.}
 soli duo essent, Sol & Luna, in capite, id est, ^{ciuit. c. 6.}
 cœlo, quod orbis quasi caput est: rerum om-
 nium vim in agendo ac mouendo ab illa anima, <sup>Mundum
 esse anima
 tū ex Phi-
 losophorum
 sententia.</sup>
 omnia moueat ac impellat, promanare;
 sed secus quam in corpore humano singula vi-
 mus membra, distinctis officiis agentia, ab
 R r vnius</sup>

vnus animæ influxu pendere: ex quo rursus sequitur, res omnes aliquid esse Dei: nec mirum videri quod diuina quædam Dei indicia in homine appareant, cum ipse pars diuini corporis potissima sit, & (velut cor) nobilior de Deo unitate vitæque participet. Falsa hæc opinio. Non enim Deus forma aut anima mundi est: enim Deus causa agens, nec venite villo modo potest in compositionem. D. Thomas hunc errorem doctissime refutat. Philosophi tamen, qui de præsentia Dei nonnulla res voluerunt, hunc modum tamquam gloriosorem usurparunt, vt Deum præsentem tuerentur.

Part. 1. q. 3.
4. 8.

Modus 1.
præsentia
diuina.
Deum perfectius esse
in toto mundo, quam
si esset mundi
anima.

1.
Simile.
Hom. 8. in
Ezech.

Quod si commode concipiamus, non abs re istum modum bene correctum in xim adducere. Etsi enim Deus anima non sit, est tamen suo modo in toto mundo longe potentius nobiliorque, quam anima corpore. Sicut enim anima est tota in toto corpore, & tota in singulis partibus: sic singulis mundi partibus totus est, & in solo totus. ita enim Gregorius: *Transseat ergo deus, & ab eis transcendat omne quod creatum est solo creatoris sui lumine fidei oculos figat: quod viuificet omnia, qui creauit, Deus; quod vbiq; vbiq; totus.* En D. Gregorius Deo tribuit vitam omnibus vitam adferat; quia & esse, & idem Gregorius) viuificat: non tamen vt sed vt effectiua causa; quæ longe plus quam ipsamet rei forma, quæ quidē sine

causae concursu nihil efficeret. Hanc si
ordinis partem D. Hilarius optime applicat.
ait, Deo vacat, nihil indiget: vbiq; est, modo ani-
malis, quae in membris omnibus diffusa, a sin-
gulis quibusq; partibus non abest: etiamsi priuata quae-
dam regia in toto corpore sedes est, tamen in medullis,
artibus infunditur.

In Ps 118.
ad vers.
Prope es
tu Domi-
ne.

Deinde, vt anima singulis corporis membris
per se officia tribuit, & agit; videt oculus, digi-
tibus ambulat, dentes molunt, pulmo
respirat, cor spiritus diffundit, hepar san-
guinem purificat, & vna anima haec omnia operatur: sic
Deus in omnibus omnia operatur, cum sin-
gula operantur.

2.
Simile.

Denique, vt in homine viuente apparet vita
in omnibus corporis partibus per eius opera-
tiones: ita in toto orbe sat diuina prouidentia
in rebus ipsis inesse conspicitur, cum ordo vni-
uersi vno tenore conseruetur, & euentus varij
prodigiosi eueniant, qui a solo Deo fieri pos-
sunt. vnde Psalmista: Ordinatione tua perseuerat
& in vniuersis, quoniam omnia seruiunt tibi. & : Coeli enarrant
gloriam Dei, & opera manuum eius annuntiat firmamentum.

3.
Simile.

Ps 118.
Ps. 18.

In hoc omnino etiam animam informantem
Deus rebus inexistens superat, quod illa corpo-
ra dumtaxat vtatur, ad actiones determinatas:
neque enim aut potest digito secare ferrum, aut
brachijs volare, sursumque ascendere in aera,
sive sputo sanare lepram: Deus vero omni in-
uenit, vt formam inuenit, vt inusitatos maxime producat
effectus. Luto caecum illuminat, de lapidibus
viticare potest filios Abrahæ, felle curat

Ioan. 9.
Matt. 3.
Tobia 11.
Exod. 8.

Rt 2 Tobias

Exod. 9. 10.
 & 14.

Tobiæ oculos, extenta manu Aaronis productas, Moysisque virga infinita patrat prodigia aqua naturali lauat animas, verbisque quibusdam characterem imprimit animæ. Cum enim rebus omnibus intime sit præsens, tum vt creator omnium, omni re tamquam instrumento vitur, ad effectus diuersissimos producendos. Ideo magis timendus est, quod flagella vbique parata habeat; ideo magis amandus quod ad bene agendum vbique paratus & manum à nobis semper habeatur.

Quidni ergo possemus concipere mundum quasi Deo plenum? vt loquitur D. Chrysostomus: non quod eius sit anima, sed quia præsentius; quod potentius contineat omnia, anima corpus quod animat. Hac enim ratione creaturis omnibus vtetur tamquam ab conditis; Deo seruentibus, tamquam instrumentis; vt Deo plenis: quæ ratio nos ab ad creaturarum vehementer auocat; quando eadem & in iis præsentem Deum videamus, singula vindictæ instrumenta esse queam hoc ipsum nos ad magnam confidentiam accipiendam, eiusque implorandum auxillium excitat; cum profiteamur nos nihil sine eius cursu posse operari. Nec magno labore operari ad hoc concipiendum: satis est enim hoc nos & momento reminisci, sine nouarum speculationum efformatione, nostra opera in Dei præsentia efficiendo.

Modus. 2. 45. Alius modus est D. Augustini, qui Deum esse sæpe apprehendit tamquam infinitum quod

lumen, diffusum per molem vniuersi or-
 quodque cuncta penetrat, nec tamen inclu-
 nitum om-
 ni; quodque à nulla re excludi possit. De-
 niā pene-
 trans, non
 tamen ex-
 clusum.
 Soliloq. c. 3.
 Simile.
 tur hac similitudine. Ponamus mundum
 crystallinum, solemque à nullo impeditum
 raios suos directe immittere: radij solares om-
 nia illustrabunt, erunt omnia transparentia ac
 perspicua. Quod vero iam id non fiat, causæ
 sunt, materies rerum densa, plena, & opaca:
 quæque per varias moles soli oppositas sol ra-
 ios diffundere non possit. Sed diffusionem
 infinitam diuinæ lucis, nullum corpus, quan-
 tumlibet durum, densum, vel opacum, impedi-
 re potest: est namq; Deus *lux vera, quæ illuminat*
omnem hominem venientem in hunc mundum. In i-
 Ioan. 7.
 Dei Verbo vita erat, (ait Ioannes) & vita erat
 in hominibus: & lux in tenebris lucet, & tenebræ eam
 non comprehenderunt & Christus dicit de se: Ego
 Ioan. 8.
 Ioan. 2.
 Ioan. 1.
 sum lux mundi. denique Iacobus: *Omne da-*
donum optimum & omne donum perfectum desursum
descendens à patre luminum: apud quem non est
mutatio, nec vicissitudinis obumbratio. Quod
 ergo lux illa non videatur, vel mentes hominū
 non illustrentur; non est luminis defectus, sed
 oculorum & mentium nostratum imbecillitas
 & tenebræ.

6. Concipi ergo potest Dei præsentia quasi
 mensuratum lumen peruens singula, ut sol si
 Solis om-
 nia illumi-
 nantis cum
 Deo ubiq;
 presente
 collatio.
 mundum crystallinum inueniret. Differt ta-
 men hæc diffusio per res omnes à solis illu-
 minatione: & primum quidem, quod sol
 non seipso, sed radiis suis diffundatur per amplif-

R r 3 lima

1. **f**ima orbis spatia: Deus vero, totaq; eius essentia
2. **p**ræsens sit vbique. Deinde singulis quibusque rerum partibus partes radiorum respondent, non ipse sol integer: Deus vero totus in minimis quibusque locis: quasi tot essentia quot minimæ rerum locorumque partium.
3. **A**dde quod sol res ipsas non efficiat, nisi eas rebus omnibus communi: non continet res factas, aut conseruat: Deus vero seipso continet, & conseruat omnia: sine quo nihil esset, aut nihil remaneret. Sol etiam non confert, sed iuuat visionem: Deus & factus creat, & ad videndum iuuat, & cooperatur.
4. **I**n particula quoque aliqua radiorum solis sunt omnes radij simul: nec tanta vis est ad mirandum, quanta in amplissimis aut omnibus simul radijs: in diuino autem lumine, vbique soles sunt infiniti, in singulis quibusque partibus (ta loquar) identitatibus ac replicationibus ipsa diuinitas existit: nec tantum **P**ERFECTIONES eius extensæ sunt per totum tamquam infinita quædam ornamenta similitudinem coherentia, sed singulæ **P**ERFECTIONES omnes continent: ita vt in sapientia sentia sit, iustitia, bonitas, fortitudo, patientia gloria, & si quid de Deo valemus excogitare: singuli illi soles ac **P**ERFECTIONES respiciunt mundum, vident omnia, operantur cuncta, continent vniuersa.
5. **A**ccedit quod ea, quæ sol videnda obicit, non habeat: in æterno vero & immenso lumine res omnes existunt, longe perfectius

in seipsis, quod idem Augustinus sic eleganter *Lib. 83.*
 scribit: *Omnia (inquit) ratione sunt condita : nec* *Quaest. q.*
40. tomo 4
 ratione homo qua equus, hoc enim absurdum est
 fingi: singula igitur propriis creata sunt rationi-
 bus. Has autem rationes ubi esse arbitrandum est, nisi
 in ipsa mente Creatoris? non enim extra se positum
 quidquam intuebatur, ut secundum id constitueret
 et constitueret: nam hoc opinari sacrilegum est.
 Quod si haec rerum omnium rationes creandarum crea-
 rum in diuina mente continentur, neque in men-
 te humana quidquam nisi aeternum atque incommuta-
 bile potest esse: (atque has rationes rerum principa-
 les ideas appellat Plato) non solum sunt ideae, sed e-
 ipsa vera sunt: quae aeterna sunt, & eiusmodi
 atque incommutabiles manent. Hactenus Au-
 gustinus. Quibus de rebus plura scripsimus
 libro superiori, capite primo: quae non abs re
 fuerit videre: est enim haec consideratio liber ex-
 amius, in quo otiosi habemus quod legamus:
 & quamuis nullus alius exstaret, sufficit ad legē-
 dam per omnem aeternitatem. Quisq; tamen eo
 uti potest, prout corporis animique ferent
 vices.

47. Tertius modus facile ex dictis concipi po-
 test: cum enim constet Deum ubique degere, o-
 mnia penetrare & peruadere, nusquam vel in-
 cludi vel excludi: sequitur eundem non tantum
 in nobis inueniri, sed etiam in ipso esse omnia,
 nos in eo moueri, viuere, & existere. ita enim
 ratiocinatur S. Augustinus: *Non essem, Dene*
meus, non omnino essem, nisi essis in me. An potius *Li. 1. Conf.*
non essem, nisi essem in te, ex quo omnia, per quem *c. 2.*

Rr 4 omnia,

omnia, in quo omnia? Cum enim ex Deo simus, & per eum subsistamus; esse non possemus omnino, nisi in ipso essemus, & de esse ipsius participarem, illudque nobis ipse perpetuo communicaret ac conseruaret. Sed modum, oigne Domine, quarimus, quo te non modo presentem in nobis, sed nos in te degentes conseruamus. Hic modus tertius est conceptionis uinæ presentis: cuius conceptiones seu rationes sex statuemus.

*Rationes
sex quibus
in Deo esse
censemur.*

I.

*Vt spongia
in mari.
Li. 7. Conf.
ca. 5.*

Prima est D. Augustini: qui ante conuersionem suam malinaturam inuestigans, mundum instar spongiæ, diuinum vero Numen Oceanum immensum reputabat, in quo res vniuersæ mergebantur. Eius sunt verba: *Tamquam si mare esset vbique, & vndique per immensum spatium finitum solum mare, & haberet intra se spongiam quamlibet magnam, sed finitam tamen; plena illa spongia illa ex omni sua parte ex immenso mari: sic mundinaturam tuam te infinito plenam putabam & dicebam vnde dicitur: Hac consideratione inquisitioni suæ satisfactum inueniebatur Augustinus: nec omnino aberrabat: Deus enim replet omnia, & si ita loquatur, Deus videtur, etiam loca imaginaria quæ extra mundum comminiscimur; estque veluti vastissimus quidam Oceanus, continens omnia ac replens; non vt aqua, quæ totam quidem spongiam madefacit, eam tamen spongiam non efficit, sed complectetur in se, non tamen conseruat, sed putrefacit; non tribuit esse, sed destruit substantiam; Deus vero res efficit & conseruat. Et licet res ipsæ vetustate vsuq; atterantur accombustantur.*

*Deus mari
cõparatur.*

in Deo esse per naturam, sed omnino in
 nem immergi per gratiam. Christus enim
 his bonorum omnium caelestium infinitus
 Oceanus: infinitus vitæ ac mortis perpessæ
 aridum alioquin ergo alueum diuinæ
 benignitatis impleuit, & Spiritus sui vberri-
 te abundantia locupletauit. Felices illi, qui-
 bus in hoc salutari lauacro & mergi submergi-
 te, & in eo perpetuo viuere donatum est. De
 hoc loquitur Apostolus Paulus: *An ignoratis*
quicquidque baptizati sumus in Christo Iesu, in
morte ipsius baptizati sumus? Consepulti enim sumus
in illo per baptismum in mortem: ut, quomodo Chri-
stus surrexit à mortuis per gloriam Patris, ita & nos
in nouitate vitæ ambulemus. Hic ergo peccati vi-
 ta submergitur, & vita animæ exurgit: cuius
 plenitudo est, in hac aqua viuere; aqua latissima,
 quæ hominum multas myriades tamquam v-
 num hominem capere possit. Hanc plenitu-
 dinem nobis oblatam ac communicatam te-
 statur B. Ioannes. *De plenitudine eius, inquit,*
omnes accepimus. In hoc ergo mari & viu-
 ario, & respiremus, & natemus. Per gratiam
 namque Domini Iesu, quæ latissimum immen-
 sumque alueum implet, viuimus interna ani-
 mæ vita. O vita optanda! *Bonum est nos hic esse*
viuere. Caueamus ne ex hoc viuario egrediamur,
 & leiferum mundi spiritum, qui ad vitam
 piscibus spiritualibus fouendam minime ido-
 neus est, hauriamus. Is non refrigerat, sed suffo-
 cat.

Illud nãq; magna obseruatione dignũ, pisces
 extra

Rom. 6.

Ioan. 1.

Piscium spi-
 ritualium
 tria officia.

I.

Matth. 17.

viuere in
 aqua.

Ioan. 15.

extra aquam non viuere. sic ne homines extra
 Dei gratiam. Si quis, ait Christus, in me non manserit,
 & arefcet, & in ignem mittetur, & ardet. Qui manet in me, & ego in eo, hic fert fructum multum. Piscis præterea mortuus in aqua putrefcit, ac fœtore suo alios inficit. Parum do, qui animi vitam amisit, et si fidem habeat, multisque Dei beneficiis affluat, putrefcit tamen sensim, atque mentem fœdis cogitationibus inquinat, appetitum sceleris desideris faciat, memoriam infandorum recordatione contaminat, retroque odore aliorum mores corrumpit. Maneamus ergo in hoc mari, si viuere cupimus.

2.
 Respirare.
 Hom. 6 in
 Hexam.

Sed respiremus, (nam & pisces respirant) nos aqua hac salutari impleamus. Pisces, que (auctore D. Basilio) non habent respirandum, quo aerem hunc attrahant: sed quod in terris aer obtinet rationis, id est generi natatum, & causa est in promptu. In nobis est pulmo: porro est rarum, meatibusque multis patens, quod ipsum pectus dilatatum, attractum recipiens aerem, ternum diu dilatatum nostrum refrigeratque calorem illis dilatatio contractioque branchiarum attractum humorem, reddentiumque spirandi munus faciunt. Hæc Basilius. Felices illi, magne Domini spirituum, quorum hac spiratione sitibundiores nimos recreas ac refrigeras: hæc enim aqua mentes libidinis faces extinguit, pellit animi motus, accendit tepidiores, vitam efficit ac confirmat, uat, corroborat debiles, nutrit animam: neque bantur, infirmos fulcit ac sustentat.

Gratia di-
 uina aqua
 compara-
 tur: eius ef-
 fectus.

habunt in se, qui aude diuina audiunt vel legunt, quibus interne Deus loquitur, & celestem auram aspirat, qui sensu quodam animi in omnibus Deum gustant, vniceque æternis rationibus delectantur: emittunt vero, cum Deum laudant, meditantur, ad eum omnia sua referunt, precantur proximos, de diuinis rebus pie colloquantur, ardentem orant, Dei gloriam quærunt omnibus, & quasi aquis vndique cincti fontibus, quidquid gustant, vident, tangunt, odorantur, audiunt, amoris diuini facibus incitari videntur.

Hæc omnia claris verbis B. Paulus expressit. *Verbum, inquit, Christi habitet in vobis abundanter, omni sapientia: docentes & commonentes vos metipsum, psalmis, hymnis, & canticis spiritualibus, in gratia cantantes in cordibus vestris Deo. Omne quodcumque faciatis in verbo aut in opere, omnia in nomine Domini Iesu Christi: gratias agentes Deo & Patri per ipsum.* *Surius 27.*

Hæc Apostolus verbis: factis & opere Elzeas Comes è Narbonensi Gallia oriundus: qui cum ætatis annum ageret decimum-quintum, die festis assumptæ Virginis Matris, suscepta Eucharistia: sub prandij horam cum ad mensam patris sui seruire deberet, ieiunus id obsequij præstare voluit. Accumbenti deinde visum, subito superuenit Spiritus gratiæ, cor eius vehementer inflammans, idque cum multa suavitate diuini amoris. Eius autem flammæ & ardoris tanta vis fuit, vt abscondi non posset: totus enim extrinsecus mutatus fuit, & toto corpore calefactus, atque

in

in vultu robore perfusus. Quod ut eius lo-
 dales aduerterunt, de eius salute solliciti, quod
 eum putarent febri correptum, à mensa in co-
 biculum abduxerunt, ut ille quieti se daret. At
 illis absentibus humi prostratus in preces inco-
 buit, quales spiritus suggererat; atque illic ta-
 ras diuini amoris persensit flammam, ut totus
 ius colliquefceret animus, atque in Deum
 transformaretur. Tum vero ostendit ei Deum
 vitæ huius breuitatem; & ut totus hic mundus
 bonorum cælestium comparatione, mentis
 contemnendus: tantusque inde in illo
 est rerum omnium mundi huius bonorum
 que labentium contemptus, ut, si totus
 terrarum, & quidquid in illo est rerum præ-
 farum, ei oblatum esset, plane fuerit recu-
 rus, nec alio quam vilis luti loco habiturus.
 expertus est Elzearius. Duxit idem decem
 mandato Calori secundi Ierusalem & Siciliae
 gis, Dalphinam uxorem, egregiam & nobilissimam
 & virtutis splendore, duodennem: cum
 Angelice virginitatem coluit. Hæc quodam
 die misit ad eum litteras per famulum, cupens
 scire cur moram in monte Pessulano traheret.
 Cui ille sic respondit: *Sanus corpore sum, et
 spes. Quod si vero videre me cupis, quare
 vulnere lateris Christi: illic enim habito, & ibi
 teris inuenire, frustra alibi quaesitura.* Denique
 tota eius vita præter aspirationes & respici-
 nes spiritualis piscis vix aliud inuenies.

3.
Natare.

At natare pisces diximus. Haud sane diffi-
 crit, tali aura afflatus, placidos natare in equo-
 tate.

natant, extendunt manus, ac pedes di-
 cant. Qu' enim abundant Dei gratia ac vi-
 sionibus, facile per creaturas omnes, in qui-
 bus Deus est, mentem deducunt: nunc cele-
 stium mirantur, nunc ad transeuntium rerum bre-
 uem instabilitatemque recurrunt, nunc
 christi homines dolores ac PERFECTIONES
 contemplantur, nunc ad eius diuinitatem as-
 pirant. Ut igitur latissimus alueus piscibus spa-
 tiosius succurrere ampliora suppeditat: ita & co-
 mior Dei gratia facilitatem & voluptatem ho-
 mi spirituali præstat ampliorem ad voluen-
 tum animo res diuinas. Sed ne fallaris: manus
 erandi debent & pedes, sicut natantis ad natan-
 Ne otiosum te posse stare reputes in a-
 ratus sufficere si ad commentationem ani-
 appuleris: non est ita: manus ad opus ex-
 em decedende, pedes ad motum applicandi: gradiun-
 & Sicilicet enim pisciculi pinnulis suis, & vel iugiter pa-
 & nobilitatem quærunt vel oblectationem in æquore. ni-
 m: cum illis hoc lusu iucundius. At quæ voluptates
 hæc quocumque profectu spirituali, arduis facinoribus pro-
 lum, cupit gloriâ suscipiendis, familiari cum Deo con-
 lano trahitur (qui cibi sunt animæ esurientis) confe-
 pore sum, & quæ? Quis sapiens, & custodiet hæc? & intelliget mi-
 , quare memoras Dominum? Enimvero quidquid sit de pis-
 o, & ibi moratur, qui subinde videtur subsistere: quisquis
 Denique hominū in aquis est, & arte natandi non utitur,
 & respicit ad dubie aut vorticibus abripietur, aut illico
 emergetur. Vtique iustus vt piscis esurit
 omnibus semperque pastum quærit, quærit
 profectum: numquam arbitrat se comprehensisse,

*Gratia Dei
 meditantibus
 subfidi-
 dio est.*

Isaia. 25.

Psal. 106.

*Profectus
 spiritualis
 a piscibus
 descendit.
 Phil. 3.*

ait

Epist. 253. ait S. Bernardus numquam dicit, Satis est: sed semper
 ad Abbatē esurit sititque iustitiam: non enim ad annum vel ad
 Guarinum tempus, instar mercenarij, sed in aeternum deum
 Alpensem. se mancipat famulatu. Porro vera virtus finem non
 1. Cor. 13. cit, tempore non clauditur; unde est illud: Caritas
 Psal 9. numquam excidit, & item: Patientia pauperum
 Psal 118. non peribit in finem. Audi denique vocem iusti: &
 ibidem. aeternum non obliuiscar iustificationes tuas, quia
 Psal. 110. & III. ipsis viuificasti me. & rursus: Inclinaui cor meum
 ad faciendas iustificationes tuas in aeternum. Non enim
 gitur ad tempus. Proinde iustitia eius manet non in
 liquanto tempore, sed in saeculum saeculi: semper adu-
 na itaque iusti esuries sempiternam meretur retribu-
 nem. Hæc Bernardus Meretur utique retribuat me-
 cam quærat, nec requiem det palpebris suis, quæ
 nec inueniat eam.

Hæc ratio Deum contemplandi est animam pe-
 dum elegans, sed non minus salutaris: & magis orn-
 me si nos pisces mundi secundum Legem locollit-
 rimus. Eiusmodi siquidem pisces mundos Legem Eccle-

Pisces mun-ctio iudicat, (vt ait idem Bernardus) qui & pinnas per h-
 di qui. uantur, & proteguntur squamis. (hi enim finem
 Serm. I. in lire subinde solent extra aquas) sunt autem pinnas vid-
 die S. An- me multa, sed vna ex eis quodammodo lorica consistit, si-
 dra. tur: quia vna est patientia virtus, licet singulis tribuamur
 Patientia tionibus exhibere singulas videamur. Iam vero pinnæ ac-
 per squa- squamas ad patientiam, sic & pinnulas quoque demur:
 mas signifi- hilaritatem arbitror non incongrue posse referri. Sicut qui
 catur. laritas quippe leuat & subleuat: vt saltus quoque de h-

Hilaritas altum dare videatur, quisquis exhilaratur. Sicut qui
 spiritualis duas habeamus pinnulas, duplex nobis hilaritas quæritur
 duplex. da est: & forte propterea docet Apostolus (1. Cor. 13.)

est: sed semper
 annuum vel
 ternum diu
 ritus finem
 lud: Car
 tia pauper
 cem iusti
 tuas, qua
 in aui cor
 num. Non
 us manet
 ali: semper
 eretur ref
 ur utique
 ebris suis
 non modo
 di est ad
 aris: & m
 Legem
 undos Leg
 qui & per
 ni enim
 ent autem
 lorica con
 singulis
 Lam vero
 ulas quoc
 offe refer
 lrus quos
 ratur. Sed
 bilitas que
 stolis (i

inimas habebat, quibus & in tertium vsque cœ- 2. Cor. 12.
 captus est, & volauit in paradysum) non solum glo- Rom. 5.
 m spe, sed etiam in tribulationibus. Hæc Ber-
 gias. In Deo itaque sumus vt sponsia in mari,
 plices mundi in aqua.
 Huc facit tertia ratio, qua nempe non tan- 3. Ratio.
 in Deo nos esse meminerimus, sed etiam Nos esse in
 Christi Domini corpore mystico. Vos estis corpore
 Christi, ait S. Paulus, membra de membro. & stico.
 Christus reputat sibi fieri, quod vni ex- 1. Cor. 12.
 minimis famulis factum fuerit; exclamat- Matth. 25.
 aduersus Paulum Ecclesiæ persecutorem: Act. 9.
 Saule, quid me persequeris? denique: Qui man- Ioan. 6.
 et meam carnem, & bibit meum sanguinem, in
 Manet in nobis Chri-
 , non modo præsentia diuinitatis suæ, sed
 per gratiam habitualem, aliaque virtu-
 ornamenta, quibus ipse à nobis diligitur
 in ipso vero sumus, quia, cum caput
 totum huius corpus, eius corpus est;
 ei adhærent, mem-
 Hæc consideratio non impor-
 nostro instituto; nec suo fructu ca-
 si subinde Christum in suis membris su-
 si nos in excellenti illo vastoque Ec-
 Christi Dei corpore contineri recor-
 quod non fiet absque insigni eius sola-
 qui in omnibus Deum quærit ac intuetur.
 de hoc argumento variis locis dicendi oc-
 In Deo præterea nos esse sacra Scriptura com-
 eius freti gratia, ipsius præsidio
 Ss spe-

3. Ratio.
 Nos esse in
 corpore
 Christi my
 stico.
 1. Cor. 12.
 Matth. 25.
 Act. 9.
 Ioan. 6.
 4. Ratio. In
 Deo esse,
 qui eius
 præsidio
 proteguntur.

11
 12

sperantes utimur : ita enim Regius Pſalms, *Qui habitat in adiutorio Altissimi, in protectione cœli commorabitur. In Deo meo transgrediar mare, et non timebo. Quia dixit Dominus, et non commovebitur in æternum, qui habitat in ciuitate Iherusalem. Montes in circuitu eius, & Dominus in circuitu populi sui, ex hoc nunc & vsque in seculum. Nonne merito in Deo censendus es, si videtur septus eius auxilio, intus ac foris munusculis nullo lædi possis? Non accedet ad te malum, & terra non appropinquabit tabernaculo tuo.*

Pſal. 90.

Pſal. 17.

Pſal. 124.

Pſal. 96.

Ratio. 5.

In Deo esse cōtemplationi a deditos, instar auicula in sole & aere eleuata.

Ratio quinta ad illustrandum hunc tenentem præsentia diuinæ retinenda modum præsentem valere. Censetur namque auicula in aëre eleuata in sole esse, in aere videt inferiora, superiora prospicit, radium solarium & aeris purissimi fruitur beneficio. Sic & nos in Deo esse dicemur, si auiculae imitumur spirituales : si diuitiarum pondus, honorum & officiorum sarcinas, voluptatum queos abiicientes, ad altiora feramur; per vno terrena calcantes dicamus, *Omnia, Domine, ne detrimentum feci, & arbitror ut stercorea circum lucrifaciam : Mihi mundus crucifixus est, & ego ad hæc do : altero vero pede cœlestia petamus, inuicem matisq; desiderijs, quasi brachijs, nobis deuinciamus, identidem his vocibus ingemiscimus : Domine quid mihi est in cœlo, & a te quid mihi super terram ? Defecit caro mea, & cor meum in manu Dei cordis mei, & pars mea Deus in æternum : ecce, qui elongant se a te, peribunt : perdidisti qui fornicantur abs te : mihi autem tibi adhaerent.*

Phil. 3.

Gal. 6.

Pſal. 72.

regius Plal...
n protectione...
grediay mar...
ficur mans...
habitat in...
Dominus...
sque in...
es, si v...
ris munit...
malum, &...
rno.

hunc ten...
modum...
nicula in...
in aere v...
icit, rad...
itur ben...
si auic...
n pondus...
voluptat...
amur; pe...
Omnia, D...
vt stercor...
s est, & eg...
ramus, in...
is, nobis...
ibus inge...
, & a re qu...
, & cor m...
n aternu...
perdidisti...
tibi adbar...

Spirituales er-
gicalæ, pennis orationis & meditationis e-
taz, solis radiis aereque purissimo fruuntur;
isqui in Deo esse dicendi sunt, illi maxime, qui
aves altissimum in locum delati volant, &
columba ad fenestras suas, in sole solem in-
ates: subactis nimirum perturbationibus,
emplationi se totos addicunt; illic hærent
suspensi; æternum iustitiæ Solem intuen-
purissimam eius gratiam vt aerem hauri-
terrena omnia calcant ac despiciunt. Hæc
at forte Oceamus (vt ad sextam rationem
iamus) non erit in cœlis. Quid ni? illic e-
est fons vitæ. fluminis inde imperus latificat ci-
uem Dei; hinc torrentes voluptatis exundant;
mare inexhaustum, beatitudinem omni-
impertiens. Ad hanc beatorum societa-
aspirat Rex piissimus Quando veniam & ap-
ante faciem Dei? Heu mihi, quia incolatus
prolongatus est. quando purissimam illam a-
quam hauriam; nec ea modo, sed & gloriæ lumi-
circumfluam? Esto bono animo, quicumque
hæc aspiras: veniet dies desideratus, quando
bitur in bonis desiderium tuum. Recordare quid
templo Salomonis acciderit: Cum enim com-
Salomon fundens preces, ignis descendit de cœ-
, & deuorauit holocausta & victimas: Maiestas
mi impleuit domum: nec poterant Sacerdotes
gredi templum Domini, eo quod impleffet Maiestas
mi templum Domini. Templum illud erat
guum: ac o Israel, quam magna est domus Dei,

6. Ratio.
Beati cen-
sentur esse
in Deo.
Psal. 35.
Psal. 45.
Psal. 35.
Psal. 41.
Psal. 101.
Psal. 102.
2. Par al. 7.
Baruch. 3.

Psal. 23.

& ingens locus possessionis eius! Magnus est, & non habet finem, excelsus & immensus. Dominus super Mariam fundauit eum, & super flumina preparauit eum.

Quanta ergo in cælo vastitas, non vnus tantum, sed quæ infinita Maria & flumina contineat! Illic, si vsquam, Maiestas Domini in templum. Quid erat Maiestas illa in templo Salomonis? Splendor quidam insolens, non modo oculos intuentium perstringens, sed & penetrans animos reuerentia quadam, atque

2. Paral. 7.

admiratione, singulari mixta gaudio: vnde ceteri considerantes proni in terram super pavementum stratum adorauerunt & laudauerunt Dominum: quoniam

Matth. 12.

Luc. 11.

Apoc. 21.

plenus, quoniam in seculum misericordia eius. Sed & in plusquam Salomon hic. Locus ille non eget

que luna, vt luceant in eo: nam claritas Dei illuminauit eum, & lucerna eius est Agnus. Ille, ille plenus

est Maiestate, plenus Deitate, plenus splendore & gloria: & qui in eo sunt, pleni Maiestate, pleni

uinitate, & gloria, & in illo gloriæ gurgite merguntur. Immensa namque illa Maiestas

aspicitur, quæ diffusa per omnia, lumine quoque

incredibili rapit beatorum animos admiratione, consolatione, amoreque tui, sibi que

arctè deuincit, vt nullo casu separati ipsi non

1. Cor. 15.

queant, vel velint. Ecce mysterium vobis dico: Qui in amicitia diuinæ mari vixerint, spirauerint, natauerint, progressumque fecerint de virtute

Matth. 25.

in virtutem, iis in illa die, in illa hora (ô beatorum vita, ô felix, ô quando aderit!) dicetur: *Intra in gaudium Domini tui.*

CAP.